

Hoogbegaafd hinkelen

Gevarieerd aanbod bij nieuwe plusgroep op basisschool De Pool in Amsterdam

Katholieke Basisschool De Pool doet mee aan de bovenscholse Day a Week School in Amsterdam. Dat werkte inspirerend: de nieuwe plusgroep op school volgt dezelfde aanpak. 'Nu kan ik weer naar gym en met mijn klasgenootjes zijn.'

door *Marrigje de Bok*

'Ben ik de enige uit mijn klas?' 'Is het verplicht?' En: 'We hebben een leuk project, dat mis ik nu!' Op een nevelige nazomermiddag druppelt een aantal leerlingen binnen in een groot lokaal van basisschool De Pool in Amsterdam. Juf Marsha stelt hen gerust. 'Er komen ook klasgenootjes en we gaan gewoon kijken of jullie het leuk vinden.' Vandaag komt het plusgroepje voor kinderen uit groep vijf tot en met acht voor het eerst bij elkaar. Het lokaal was toevallig leeg, de juf is wat nerveus en de kinderen willen weten wat er gaat gebeuren. Als ze alle twaalf binnen zijn vraagt juf Marsha: 'Weten jullie waarom jullie hier zijn?' 'Ja, het is een soort Day a Week School', antwoordt een jongen. 'Dat klopt. Jullie hebben vorig jaar meegedaan aan de testen voor de Day a Week School. En jullie werden niet uitgekozen. Maar wij, jullie leerkrachten, weten dat jullie allemaal meer aankunnen dan de gewone stof. We denken dat het goed voor jullie is om af en toe je hersens extra te laten wapperen.'

Basisschool De Pool heeft al enige jaren extra aandacht voor hoogbegaafde leerlingen. Directrice Sandra van Vliet: 'De zorg op De Pool is heel groot. We hebben een tijd lang gewerkt aan het beleid voor de leerlingen aan de onderkant. Maar we zijn

er achter gekomen dat de leerlingen aan de bovenkant ook speciale zorg behoeven.' De school ontwikkelde een aanpak voor compacten en verrijken en schafte materiaal en spellen aan. 'Maar echt beleid hadden we niet. Twee jaar terug waren er in één klas een paar opvallend slimme leerlingen. Die zijn we gaan toetsen en ze bleken heel ver te zijn in hun cognitieve ontwikkeling. Tegelijk kwam het project van de Day a Week School op ons pad en toen is het gaan rollen.'

De Day a Week School is een project van de onderwijsbegeleidingsdienst ABC in Amsterdam. In bovenscholse plusgroepen krijgen slimme leerlingen van groep vijf tot en met acht een dag per week bijzondere lessen. Ze behandelen rekenvraagstukken, doen natuurkundige proefjes, filosoferen en leren samenwerken. Drie schoolbesturen doen mee, ruim twintig scholen leverden samen 200 leerlingen, voor zes Day a Week School groepen. Van Vliet: 'Wij besloten mee te doen omdat het programma van de Day a Week School goed aansluit bij ons ontwikkelingsgericht onderwijs. In beide gevallen is het aanbod echt afgestemd op de interesses van de kinderen.' Ze vond het een uitgelezen kans om de slimme leerlingen extra uitdaging te bieden. 'En nu Marsha daar les geeft, levert het ook de school veel op. Zij neemt haar expertise weer mee terug naar school.'

Dat blijkt nu heel bruikbaar. Want na de selectie mochten slechts twee leerlingen van De Pool naar de

De kinderen tekenen de plattegrond na.

Day a Week School. 'Dat was een teleurstelling', zegt van Vliet. 'Voor de school, voor de leerlingen en voor de ouders. Wij hadden een stuk of vijftien leerlingen voorgeselecteerd.' Het plusgroepje is nu in het leven geroepen voor leerlingen die meer aankunnen dan de gewone lesstof, maar de strenge selectie van de Day a Week School niet doorstaan.

Improviseren

Bij juf Marsha en de kinderen loopt ondertussen iemand binnen die het *whiteboard* van de muur moet schroeven, maar de juf improviseert dapper verder. 'Als jullie even papier, potloden en gummen uitdelen, dan teken ik op papier wat ik anders op het bord had getekend.' Ze tekent een plattegrond. 'Dit is Koningsbergen, een stad uit de zestiende eeuw. Deze stad bestond uit vier wijken, die door een rivier gescheiden werden. Omdat de bewoners hun familie in de andere wijken wilden opzoeken, bouwden ze een aantal bruggen. Zeven bruggen verbinden vier wijken. De vraag is nu: 'kunnen de bewoners in alle wijken komen, terwijl ze elke brug één keer gebruiken?'' De kinderen tekenen de plattegrond na en proberen het parcours te maken. Na twee minuten klinkt het: 'Het is gewoon niet mogelijk!' Maar ze geven niet op en ploeteren door. Nog eens drie minuten later komen ze samen en met de juf tot de conclusie dat het inderdaad niet kan. 'Goed', zegt juf Marsha, 'dan ga je

nu bedenken hoe dat komt. Niet gaan roepen, eerst nadenken en goed checken of het klopt wat je denkt.'

Ze denken na en proberen uit, sommigen alleen, anderen in koppels of met zijn drieën. Eén brug moet weg, dan gaat het wel. Of één er bij. Ligt het aan het oneven aantal bruggen? Nee hoor, met negen bruggen gaat het ook, ontdekt iemand. De tafel van zeven? Misschien, want met veertien bruggen lukt het ook. Maar eenentwintig wordt wel veel om uit te proberen. Ze bespreken hun bevindingen met de hele groep en met de juf. Vandaag komen ze er niet uit, volgende week gaan ze verder.

Marsha Klijnsma staat sinds zes jaar voor de klas. Ze was ook IB-er en zorgcoördinator en raakte de afgelopen jaren steeds meer geïnteresseerd in het thema hoogbegaafdheid. Op De Pool werkt ze nu met een stuurgroep aan het beleid voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen en ze zet het plusgroepje op. Ze was zo enthousiast over de plannen van de Day a Week School, dat ze zich op gaf als leerkracht. Sinds maart dit jaar geeft ze les aan een groep daarvan in Amsterdam Noord.

'Dat is ontzettend leuk om te doen. Ik zie dat het de kinderen goed doet om samen met ontwikkelingsgelijken te worden uitgedaagd. Ze ontdekken hun grenzen, ze merken dat ze ineens iets niet kunnen of weten. Dat is goed voor ze, ze zijn vrijwel allemaal meer gemotiveerd geraakt om te leren.'

Klijnsma pakt de lessen voor het plusgroepje op dezelfde manier aan als op de Day a Week School. Wetkunde, filosofie, proefjes en samenwerkingsopdrachten. En vooral samen ontdekken en samen leren. 'Maar we hebben hier maar een uurtje, dus ik moet per keer kiezen. De wiskundige opdracht is in ieder

**'HET IS GOED OM
AF EN TOE
JE HERSENS
EXTRA TE LATEN
WAPPEREN'**

De voorste telt, de anderen hinkelen op zijn commando.

geval een vast item.' Ze is benieuwd of de leerlingen hier anders reageren, of het minder snel oppikken. 'En of dan zal blijken dat de leerlingen die wel geselecteerd werden toch net iets slimmer zijn.' Voor de selectie voor het plusgroepje volgt Klijnsma in de eerste plaats het advies van de groepsleerkracht. Het gaat om leerlingen die een hoge A-score op de Cito toetsen hebben en over de hele linie goed presteren.

Een beetje afwisseling

Ruben zat een paar maanden in een groep van de Day a Week School in de Jordaan, maar vond het niet zo leuk. Hij is tien en zit in groep zeven. 'In het begin vond ik het leuk, maar ik had niet verwacht dat je echt de hele dag moest nadenken. Ik wilde meer buiten spelen of eens een spelletje doen. Maar ik heb het jaartje toch maar afgemaakt.' Hij vond het jammer dat hij een dag van school weg was en altijd gym miste. 'Ik wilde ook de normale schoolse dingen doen.' Het plusgroepje op school lijkt hem wel 'oké'. 'Nu hoef ik niet meer helemaal naar de Jordaan te fietsen. Ik kan gewoon naar gym en met mijn klasgenootjes zijn.' Hij voelt zich niet anders dan anderen, wel weet hij dat hij een van de slimsten van de klas is. 'Ik ben iemand die altijd veel verder doordenkt. Bijvoorbeeld als je moet uitzoeken hoeveel kentekens je kan vormen, dan ga ik door totdat ik het weet.'

Voor het tweede onderdeel neemt juf Marsha de kinderen mee naar buiten. Op het plein moeten ze in rijtjes van vier achter elkaar gaan staan. 'Hinkel als groepje naar de overkant van het plein. Laat er iemand los, dan ga je terug naar af.' Het begint met veel gelach en geroep en vallende kinderen. 'Wat heeft dit nou met hoogbegaafdheid te maken?' roept een meisje. Eén groepje ontdekt de methode: de voorste telt, de anderen hinkelen op zijn commando. En ze halen de eindstreep.

Terug in het lokaal en het is tijd voor een proefje. Ze zitten samen rond de tafel, juf Marsha heeft een pot met water neergezet waarin soda is opgelost. Ze gooit er ro-

**'WIJ HADDEN
EEN STUK
OF VIJFTIEN
LEERLINGEN
VOORGESELECTEERD'**

**'ZE ZIJN
VRIJWEL
ALLEMAAL MEER
GEMOTIVEERD
GERAAKT
OM TE LEREN'**

zijn in, die zinken. Eén van de kinderen mag er azijn bij gooien, het begint flink te bruisen. 'Waar lijkt dit op?', vraagt de juf. 'Op frisdrank!' 'Juist, we hebben zelf koolzuur gemaakt. En let nu op de rozijnen.' Die drijven naar boven en zinken weer. 'Kunnen jullie bedenken hoe dat komt?' Dat vinden ze niet zo moeilijk. 'Ze worden omhoog getrokken door de luchtbelletjes.' 'En boven knappen die en dan zinken de rozijnen weer.'

Ruben is tevreden na dit gevarieerde uurtje. 'Het was leuker dan in die andere groep, want daar gingen we niet vaak naar buiten. En die proefjes vind ik interessant, dat deden we daar maar af en toe.' De opdracht over Koningsberg vond hij heel leuk. 'Dat is wel nadenken, en dat gaan we vast vaker doen, maar omdat het maar een uurtje is, is het helemaal prima. Ik hou wel van nadenken hoor, als er maar wat afwisseling is!'

Ook Liselotte (10 jaar) vond het leuk. 'Dat hinkelen vond ik heel grappig. Maar ik weet eigenlijk niet waarom we dat deden. We gingen tellen, van één, twee, hup, en toen lukte het.' Ze zit in groep zeven en is voor met rekenen. Waarom ze naar een plusgroepje gaat? 'Tja, misschien...ik wil niet echt opscheppen, maar dat is omdat ik wel wat beter ben. Soms vind ik het best makkelijk in de klas en daarom heb ik meer uitdaging nodig.' Ze zit op moderne dans en pianoles. 'Nee, ik voel me niet echt anders dan anderen. Ik vind het wel leuk om met dit groepje door te gaan.'

De directrice vindt het plusgroepje een goede en belangrijke stap. 'Deze leerlingen hebben het nodig om hun hersenen af en toe op een andere manier te laten kraken. Maar alleen een plusgroep volstaat niet. We moeten op de eerste plaats differentiëren in de klas, ook al vraagt dat veel van leerkrachten. Binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs is differentiëren heel goed mogelijk.' Over de Day a Week School is van Vliet redelijk tevreden. 'Het programma is goed en biedt veel uitdaging. Ze besteden aandacht aan de intellectuele én aan de sociaal emotionele vaardigheden. Maar de communicatie met de scholen laat nog te wensen over.' Als ze moet kiezen, geeft ze de voorkeur aan een plusgroep op de eigen school. Ze zou het een goed idee vinden om plusklassen op te zetten als onderdeel van een brede school. 'Er bestaan nu al mogelijkheden om buiten schooltijd Spaans of filosofie te volgen. Een plusklas zou een goede uitbreiding zijn van de naschoolse activiteiten. Het mooiste is als je als school een heel breed pakket kan aanbieden, voor alle kinderen, voor alle doelgroepen.'